

KOVÁCS ÉVA

Miért adnád fel? Keresd ki a szótárban!

Hogyan segíthetik a frazális igei szótárak az angol nyelv tanulását?

1. Bevezetés

Az „ige + viszonyos szerkezetek” (közismert néven „phrasal verbs” vagy „multi-word verbs”) rendkívül gyakoriak az angolban, különösen a beszélt nyelvben. Melyik angolul tanulóknak nem okoznak gondot az olyan összetett igei szerkezetek, mint *turn down an invitation* (visszautasít egy meghívást), *make up a story* (kitalál egy történetet), *put up with the noise* (eltűri a zajt), *run one's neighbour down* (leszólja a szomszédját) vagy *tell one's child off* (letolja a gyerekeit)? Ezen igei szerkezetek többségének átvitt értelmű a jelentése, ezért – még ha külön-külön ismeri is az összetevők jelentését – nem értheti az egész szerkezetét.

Nem csoda, hogy a tanulók gyakran a sokszor sokkal formálisabb egyszavas megfelelővel helyettesítik őket, s ezáltal erőltetetté, természetellenessé válik mondanivalójuk. Például: *make up a story* sokkal gyakoribb a köznyelvben, mint *invent a story*; vagy *turn down an invitation* sokkal gyakoribb, mint *reject an invitation*. *Tolerate the noise* sokkal formálisabb, mint *put up with the noise*. *Disparage one's neighbour* a *run one's neighbour down* helyett vagy *reprimand*, *scold one's child* a *tell one's child off* helyett pedig csak nagyon formális szövegekben fordulna elő.

Sok esetben a *frazális ige* (jobb magyar megfelelő híján a következőkben ezt a terminust használom) nemcsak hogy nem ugyanabban a szövegekben fordul elő, mint az egyszavas megfelelője, hanem gyakran kicsit más is a jelentése. Például a tanulók gyakran úgy vélik, hogy a *find out* ige jelentése ugyanaz, mint a *discover* igéé, de valójában a *find out* tényeknek, az igazságnak a megismerésére, információszerezésre, míg a *discover* egy hely, egy anyag vagy egy tudományos módszer, eljárás felfedezésére vonatkozik.

A frazális igék száma állandóan változik, szinte nap mint nap új alakok kerülnek be a köztudatba. De honnan is származnak az új alakok? Az új alakok megjelenését elsősorban a változó világunkban keletkezett új jelenségek, cselekvések, találmányok leírása indokolja. De valójában nem teljesen új igékről és viszonyoszókról van szó, hanem a meglévők kombinációja kap új jelentést. Gondoljunk csak azokra az igei szerkezetekre, amelyek a számítógép és az internet elterjedésével kerültek be a köztudatba. *Bump off* korábban köznyelvi használatban azt jelentette, hogy *eltesz valakit láb alól*. De manapság *bump off* új jelentést kapott: *megszakad az összeköttetés a számítógép és az internet között*, mint azt a következő példa is illusztrálja:

*An error message appeared and I was bumped off the Net.
Some users couldn't log in, others kept getting bumped off.*

Back up egyik jelentése: *segít, támogat*, az informatikában használt jelentése: *biztonsági másolatot készít*.

*I forgot to **back it up** and now it's lost forever.*

Ezzel szemben *boot up* is új keletű összetétel a számítógép világában, jelentése: *elindul/elindít, bekapcsol*, és más jelentésben nem is létezik frazális igeként.

***Boot your computer up** and enter your password.*

*Your computer may take a little time **to boot up**.*

Érdekes módon bizonyos esetekben a frazális szerkezetben szereplő ige önállóan nem is használatos, pl. *beaver away, egg on, eke out, jot down*.

A nyelv ilyen gyors ütemű változását a szótárak nemigen tudják követni, bár a kiadók egyre gyakrabban újítják fel szótáraikat. A következő 30 igazán új keletű frazális ige az interneten található a www.usingenglish.com weboldalon az adatbázisba való felvétel pontos dátumával:

Expression	Description	Date Added
Conjure up	Create something without many resources	29/Dec/2005
Conjure up	Create a picture or memory in someone's mind	29/Dec/2005
Spark up	Light a cigarette or joint	27/Dec/2005
Claw back	Retake possession with difficulty	27/Dec/2005
Claw back	Get money back	27/Dec/2005
Skive off	Avoid doing work or other duty	26/Dec/2005
Fly about	Circulate (rumours, etc)	22/Dec/2005
Fly around	Circulate (rumours, etc)	22/Dec/2005
Fly into	Change emotion quickly	22/Dec/2005
Fly at	Criticise or shout angrily	22/Dec/2005
Fly at	Attack	22/Dec/2005
Lark about	Behave in a silly way	17/Dec/2005
Lark around	Behave in a silly way	17/Dec/2005
Tack onto	Add or attach something that wasn't planned to something	13/Dec/2005
Tack on	Add something that wasn't planned	13/Dec/2005
Tap off with	Have sex	13/Dec/2005
Tune out	Ignore, not pay attention	13/Dec/2005
Tune up	Tune a musical instrument before playing	13/Dec/2005
Tune up	Improve the performance of a machine or engine	13/Dec/2005
Tune in to	Watch or listen to a TV or radio programme	13/Dec/2005
Tune in	Watch or listen to a TV or radio show	13/Dec/2005
Mark up	Increase the price of something	13/Dec/2005
Mark down	Reduce the price of something	13/Dec/2005
Enter into	Become involved in or accept	8/Dec/2005
Bag out	Criticise	3/Dec/2005
Conk out	Suddenly breakdown or stop working	2/Dec/2005
Gang up	Form a group against something or someone	2/Dec/2005
Nut out	Find an answer to a problem	1/Dec/2005
Fire off	Shoot, fire a gun (usually repeatedly)	28/Nov/2005
Fire off	Send quickly, angrily or many (letter, emails, etc)	28/Nov/2005

Bár az a téves nézet terjedt el, hogy ezek az igei szerkezetek elsősorban a köznapiban, beszélt nyelvben fordulnak elő, szép számmal találhatók az írott nyelvben is. A következő frazális igék gyakran szerepelnek esszéikben, beszámolóikban, és kicsit formálisabbak, mint a frazális igék többsége: *refer to a particular subject, enlarge upon a problem, put forward a suggestion, sum up the main points discussed, account for why something happened, draw up a plan*. Néhány frazális ige sokkal gyakrabban fordul elő az újságírás nyelvezetében, mint bármely más írásban, ezt figyelhetjük meg a következő újságcikk-címekben: *Manager steps down after cup disaster; Inflation shoots up; President flies in for talks; United romp ahead*.

Mindezek alapján egészen bizonyosan igaz a következő gyakran hangoztatott nézet: ahhoz, hogy közel anyanyelvi szinten sajátítsuk el az angol nyelvet, a frazális igék minél nagyobb számban való ismerete és megfelelő szöveggörnyezetben való használata elengedhetetlenül fontos. Így egy jó frazális igei szótár nélkülözhetetlen forrás az angolt mint idegen nyelvet tanulók számára. A jelen tanulmány azt vizsgálja, hogyan járulhat hozzá egy frazális igei szótár az angol frazális igék eredményesebb elsajátításához. De előtte vizsgáljuk meg a frazális igei szótárak történeti fejlődését.

2. A frazális igei szótárak fejlődésének kronológiai áttekintése

A frazális igék elsősorban a 1970-es évektől kezdtek a nyelvészek érdeklődésének középpontjába kerülni. A lexikográfusok közül Samuel Johnson volt az első, aki felismerte a hozzájuk kapcsolódó problémát. Az 1775-ben kiadott *Dictionary of the English Language* című szótárának bevezetőjében a következő találó megjegyzést fogalmazta meg a frazális igékről: „Van egy fajta összetett igei szerkezet, ami talán sokkal gyakoribb a mi nyelvünkben, mint bármelyik másban, és ebből adódik a külföldiek legnagyobb nehézsége. Sok szó jelentését módosítjuk egy viszonyító hozzákapcsolásával, és a jelentés olyan messze kerül az egyszerű szavak jelentésétől, hogy semmilyen éles-elméjűséggel nem lehet nyomon követni azokat a lépéseket, amelyekkel a jelenlegi használathoz érkeztünk.” (Johnson 1775: Bevezető)

Az első frazális igei szótár azonban csak 1974-ben jelent meg *Dictionary of Phrasal Verbs and Their Idioms* címmel Tom McArthur és Beryl Atkins szerkesztésében. Azóta szinte minden jelentősebb angol kiadó jelentetett meg frazális igei szótárt, hogy csak néhányat említsünk:

- 1975 Cowie, A. P. & Mackin R. *Oxford Dictionary of Current Idiomatic English Volume 1: Verbs with Prepositions & Particles*. London: Oxford University Press.
- 1982 Davidson, George. W. *Chambers Phrasal Verbs*. Edinburgh: Chambers.
- 1983 Courtney, Rosemary *Longman Dictionary of Phrasal Verbs*. Harlow: Longman.
- 1993 Cowie, A. P & Mackin R. *Oxford Dictionary of Phrasal Verbs*. Oxford University Press.
- 1996 Cullen K. & Sargeant H. *Chambers Dictionary of Phrasal Verbs*. Edinburgh: Chambers Harrap Publishers Ltd.
- 1997 Pye, Glennis *Cambridge International Dictionary of Phrasal Verbs*. Cambridge: Cambridge University Press.

- 1989/2002 Sinclair, John *Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs*. Glasgow: Harper Collins Publisher.
- 2001 Cowie A. P & Mackin R. *Oxford Phrasal Verbs Dictionary for Learners of English*. Oxford: Oxford University Press.
- 2005 Rundell, Michael *Macmillan Phrasal Verbs Plus*. Oxford: Bloomsbury Publishing Plc.

Mint a fentiekből is látszik, az *Oxford* szótár felújított változatát 2001-ben, a *Collins Cobuild* szótárét 2002-ben adták ki. A legújabb, a *Macmillan* szótár 2005-ben jelent meg, a Cambridge University Press 2006-os katalógusában pedig már szerepel a *Cambridge Phrasal Verbs Dictionary* új kiadása, amelynek teljesen felújított, korszerű szócikk-készletében olyan új keletű frazális igék is szerepelnek majd, mint pl. *cosy up to* (bizalmába férkőzik, benyalja magát), *copy sy in* (e-mailben levélmásolatot küld) vagy *sex sth up* (vonzóbbá, érdekesebbé tesz).

Az elmúlt tíz évben megjelent frazális igei szótárak valamennyiéről elmondhatjuk, hogy jól tükrözik a frazális igék széles körű használatát a mai angolban, s valóban korszerű, igényes és felhasználóbarát szótárokkal van dolgunk. A bennük szereplő frazális igék forrásai a kiadók saját korpuszát (*The Bank of English, World English Corpus, Oxford Corpus of the English Language, Cambridge International Corpus*) alkotó több száz milliós számítógépes adatbázisok, amelyeket folyamatosan bővítenek, és példaanyagukat mai brit, amerikai és ausztrál újságokból, magazinokból, könyvekből, rádió- és tévéműsorokból merítik. A *Collins Cobuild* szótár 2002-es, új kiadása alapjául például a *Bank of England Collins* nevű adatbázisa szolgált, amely 450 millió, a mai angolban használatos szót tartalmaz. A frazális igék állománygyarapodását mi sem bizonyítja jobban, hogy míg a *Cambridge* szótár 1997-es első kiadása 4500 frazális igét tartalmazott, a 2006-ban megjelenő felújított változata mintegy 6000-et tartalmaz, csakúgy, mint a 2001-es *Oxford* szótár.

3. Hogyan segítik a frazális igei szótárak a nyelvtanulót a nyelvtanulásban?

A fent említett szótárak közül az *Oxford* kiadó 2001-es, a *Collins Cobuild* 2002-es felújított kiadású szótárát és a *Macmillan* 2005-ben megjelent frazális igei szótárát találok a legkorszerűbb, legigényesebb és legjobban használható kiadványnak. Az utóbbi két szótár felhasználóbarát megközelítését tükrözi, hogy a leggyakrabban előforduló frazális igéket csillaggal jelölik, ami az egyik újdonságuk. A *Macmillan* (2005) szótár még piros színnel is hozza ezeket az igéket, sőt, gyakoriságukat egy, kettő, illetve három piros csillaggal jelöli. A katalógus szerint az előbb említett két szótárhoz hasonlóan a 2006-ban megjelenő *Cambridge* szótárban is kiemelik a leggyakrabban használatos igéket.

Milyen is egy jó frazális igei szótár? Egy jó frazális igei szótár foglalkozik mindazon tényezőkkel, amelyek megnehezítik ezeknek az összetett igei szerkezeteknek az elsajátítását. A legfontosabb elvárás, hogy a *jelentések* útvesztőjében segítse eligazodni a használóját, hiszen kétségtelen, hogy a legtöbb gondot a jelentés okozza. A térbeli, szó szerinti jelentésen kívül némely esetben a viszonyzó csak nyomatékot ad az ige jelentésének, anélkül, hogy valójában megváltoztatná azt, pl. *head* vagy *head up a company/organisation*, *hype* vagy *hype up a movie*, *free* vagy *free up money, time*,

disc space, test vagy *test an idea, theory or equipment out, drown* vagy *drown out the conversation, one's reply, voice*. Az esetek többségében azonban a frazális igék nem kompozicionális jelentésszerkezettel rendelkeznek.

Valamennyi korszerű szótár könnyen érthető, világos definíciót és számtalan példát használ a jelentések feltárására. Például a 2001-es *Oxford* szótár a definícióiban mintegy 3000 szót és mintegy 10.500 példát használ, amelyek jól tükrözik a frazális igék mai angolban való használatát. Ráadásul a legtöbb frazális igének több jelentése is van. A *Macmillan* (2005) szótár egyik újdonsága, hogy a poliszém frazális igék jelentéseinek felsorolása előtt egy „jelentésmenüt” ad, amely megkönnyíti a megfelelő jelentés megkeresését. Vegyük például az egyik legpoliszémebb frazális ige, a *pick up* jelentéseit tartalmazó menüt:

1. felemel valamit vagy valakit (*pick up the phone/the baby*)
2. felvesz valakit a kocsjába (*pick sb up after the party*)
3. szert tesz valamire, elsajátít valamit (*pick up a few German phrases*)
4. észrevesz, észlel (szagot, valaki jelenlétét) (*pick up his scent*)
5. folytat, felveszi a beszélgetés fonalát (*pick up the conversation*)
6. javul, rendbe jön (az üzlet, az egészsége) (*Business was beginning to pick up, His health has picked up*)
7. felvesz és elhoz (*pick up a leaflet from sb or for sb*)
8. összeszed és helyére rak (*pick the toys up*)
9. felvesz valakit a kocsjába az út szélén (*pick up a hitchhiker on the way*)
10. összeszed, elkap egy betegséget (*pick up a nasty stomach bug, infections*)
11. olcsón jut valamihez, potom pénzért szerez (*pick up some amazing bargains*)
12. felfog, felvesz (rezgést), elfog (adást) *elektronika* (*pick up foreign stations*)
13. felerősödik (szél) (*A stiff breeze picked up.*)
14. szert tesz, keres (pénzt) (*pick up huge salaries*)
15. nyer (díjat) (*pick up another Oscar*)
16. elcsíp, letartóztat (*The police picked him up at the airport.*)
17. felszed, leszólít (*pick up a man/a woman*)
18. (Am.) rendbe tesz, kitakarít (szobát) (*pick up his room*)

Ezenkívül a *pick up* még néhány idiomatikus kifejezésben is előfordul, mint például *pick up the ball and run with it* (vállalja a felelősséget), *pick up the bill/tab* (megfizet valamiért), *pick up the pieces* (visszatér a megszokott életbe), *pick up speed* (begyorsul), *pick up the threads (of sth)* (visszatér a normális kerékvágásba).

Korábban a hagyományos nyelvészek általában azt az álláspontot képviselték, hogy a frazális igék egy ige és egy vagy két viszonyzó önkényes kombinációi, ezért a tanuló nem tehet mást, mint hogy csupán megtanulja őket. Ezzel szemben az *Oxford* (2001) és a *Collins Cobuild* (2002) szótár szerkesztői abból a megközelítésből indulnak ki, hogy a viszonyzók bizonyos jelentések hordozói. Ennek megfelelően a szótár végén összeállítottak egy teljes listát a viszonyzók jelentéskategóriáiról, az adott viszonyzó jelentéseinek részletes magyarázatával. Ez az a tényező, amely megkülönbözteti ezeket a szótárakat a 2000 előtt megjelent szótáraktól. Vegyük például a mindkét szótárban leggyakrabban előforduló *up* viszonyzót (*Oxford* (2001): a szótárban előforduló összes frazális ige 15%-ában,

Collins Cobuild (2002): 482 frazális igében fordul elő). Az *Oxford* (2001) szótár viszonyzó útmutatója az *up* 14 jelentéscsoportját különbözteti meg:

1. szó szerinti jelentés: felfelé mozgás egy alacsonyabb helyről egy magasabbra
(*climb up, jump up, lift up, pick up*)
2. növekedés (mennyiség, sebesség, ár, erő, hírnév, fontosság)
(*build up, speed up, grow up, flare up, play up*)
3. javulás, fejlődés (gazdaság, egészség, időjárás, kinézet, tudás)
(*look up, brush up, smarten up, clear up, cheer up*)
4. támogatás
(*back up, stand up for, bolster up, speak up for*)
5. előkészítés
(*draw up, set up, warm up, butter up, tune up*)
6. teremtés és létrehozás
(*make up, dream up, come up with, conjure up, think up*)
7. elvégzés és befejezés
(*end up, use up, wind up, dry up, sum up, wake up*)
8. megrongálás és tönkretétel
(*tear up, blow up, beat up, slip up, smash up*)
9. megállítás, késleltetés és megszakítás
(*break up, give up, pull up, hold up, slow up*)
10. dolgok történése
(*turn up, come up, bring up, crop up, pop up*)
11. közeledés, közelítés
(*creep up, loom up, snuggle up, curl up, sneak up, steal up*)
12. megosztás és szétválasztás
(*slice up, divide up, split up, break up, chop up, cut up*)
13. összegyűjtés és összegyűlés
(*match up, stock up, team up, join up, meet up, pair up, pile up*)
14. összekötés
(*do up, zip up, parcel up, tie up, chain up, lace up, brick up*)

A *Macmillan* (2005) frazális igei szótár szemantikai megközelítése még ezen is túlmutat. Mint a fenti példából is látszik, az *Oxford* (2001) szótárban – a *Collins Cobuild* (2002) szótárhoz hasonlóan – a viszonyzó egy bizonyos jelentéscsoportja alatt a hasonló jelentésű igék vannak felsorolva. Ezzel szemben a *Macmillan* (2005) szótár diagramok és táblázatok segítségével azt mutatja be, hogy a viszonyzóknak vannak térbeli, szó szerinti és átvitt értelmű, idiomatikus jelentései, valamint azt is, milyen kapcsolatban vannak ezek a jelentések egymással. A jelentések diagrammal ábrázolt hálózatából kiderül, hogy legtöbb esetben az idiomatikus jelentések a térbeli jelentések metaforikus kiterjesztései. Ez a megközelítés a kognitív nyelvészet kutatási eredményeinek felhasználását tükrözi. Részletes szemantikai elemzést találunk a 12 leggyakoribb viszonyzóról (*around, away, back, down, in, into, off, on, out, over, through* és *up*). Vegyük például a fent említett *up* viszonyzót, amelynek a *Macmillan* szótár szerkesztői (2005: 488) 5 fő jelentését különböztetik meg, s ezekhez hálózatszerűen kapcsolódnak az átvitt értelmű jelentések:

1. felfelé irányba való mozgás
2. teljesen véghezvisz valamit
3. megkötés, megakadályozás, korlátozás
4. elkezdődik, felmerül, feltűnik
5. közelebb kerül térben, időben valamihez vagy valakihez

A diagram és a táblázatban szereplő példák világosan, érthetően tárják fel az *up* térbeli és átvitt értelmű jelentéseinek összefüggő hálózatát (lásd a mellékletben). Vegyük például az *up* 4. jelentését: *turn up* ~ megjelenik (egy személy), *spring up* ~ felbukkan (egy új cég), *crop up* ~ felmerül (probléma). Ehhez a jelentéshez kapcsolható a *take up* ~ elkezd (egy hobbit), *start up* ~ elkezd/létrehoz (egy új üzletet/szervezetet), ahol a jelentés 'elkezd valamit, vagy valami kezdetét idézi elő'. Hasonló kapcsolat fedezhető fel az *up* fent említett alapjelentése és a *make up* ~ kitalál (egy történetet), *cook up* ~ kiagyal (egy tervet) példákkal illusztrált jelentése között, ahol az *up* valami olyannak a létrehozását jelöli, ami nem létezett korábban.

Sok frazális igének van *egyszavas angol megfelelője* is, ezek azonban általában sokkal formálisabbak. A *Macmillan* (2005) szótár még egy újdonsága az egyszavas megfelelők több mint 1000 igét felölelő függeléke; ezeknek az igéknek sok esetben több frazális ige is szinonimája lehet, pl. *investigate* ~ *dig into*, *look into*, *emerge* ~ *come out*, *leak out*. A frazális igei szótárak átlag mintegy 5–6 ezer frazális igét tartalmaznak. A két számadat különbségéből is látszik, hogy a legtöbb frazális igének nincs egyszavas megfelelője, tehát nagyon sok olyan jelenség létezik, amit csak frazális igével lehet kifejezni. Ezenkívül, mint a bevezetőben utaltam rá, nagyon sok esetben az egyszavas megfelelők más stilisztikai értéket képviselnek, pl. *violate* sokkal formálisabb, mint *go against*, *disintegrate* sokkal formálisabb, mint *fall apart*, vagy *imitate* sokkal formálisabb, mint *take off*.

Mindhárom szótár a *szinonimák* megadása mellett jelöli az *antonimákat* is, nemcsak az egyszavas azonos, illetve ellentétes megfelelőt adják meg, hanem az azonos, illetve ellentétes jelentésű frazális igét is. Az *Oxford* (2001) szótár mintegy 1200 szinonimát (SYN) és antonimát (OPP) használ a frazális igék jelentésének jobb megértetésére, például:

pull in, pull into sth If a train or bus *pulls in* it arrives somewhere and stops.
 SYN *draw in, draw into sth*
 OPP *draw out, draw out of sth*

A *Macmillan* (2005) szótár a következő jelölést használja:

come to ~ *to become conscious after being unconscious*=*COME ROUND*◊*BLACK OUT*
take apart ~ *to separate an object into pieces*=*DISMANTLE*◊*PUT TOGETHER*

Az *Oxford* (2001) szótár mindkét kiadásának egyik egyedülálló sajátossága, hogy mintegy 2000 tipikus alanyt (SUBJ) és tárgyat (OBJ) is megad, amelyek abban segítik a felhasználóját, hogy a megfelelő szövegkörnyezetben használja a frazális igét, például:

break sth off

OBJ: *diplomatic relations, engagement, talks/negotiations*

drag on

SUBJ: *months, time, meeting, negotiations*

A frazális igék szintaktikai sajátosságainak feltárása legalább olyan fontos, mint a szemantikaiaké. Külön figyelmet érdemel a tárgy helye a viszonyszóhoz képest. A szótárak többsége, így a *Macmillan* (2005) szótár is, ezt a *somebody/something* névmással a következőképpen jelöli:

<i>pick up sth/sb</i>	I need to <i>pick up</i> my bags before we leave.
<i>pick sth/sb up</i>	He <i>picked</i> the phone <i>up</i> and dialled
	Will you <i>pick</i> me <i>up</i> after the party?
<i>look after sb/sth</i>	Sophie will <i>look after</i> the visitors.
<i>run up against sth/sb</i>	We <i>ran up against</i> a few problems finding the money.
<i>take sth out on sb/ sth</i>	You shouldn't <i>take</i> your frustration <i>out on</i> the kids.

A *Collins Cobuild* (2002) frazális igei szótár egyediségére vall, hogy ezeket a szerkezeti sajátosságokat logikusan, könnyen áttekinthető és érthető módon a margón jelöli a következőképpen (V=ige, N=főnév, PRON=névmás, ADV=határozószó, PREP=előljáró):

<i>pick up</i>	V+N+ADV V+ADV+N V+PRON+ADV
<i>look after</i>	V+PREP
<i>run up against</i>	V+ADV+PREP
<i>take out on</i>	V+N+ADV+PREP V+PRON+ADV+PREP V+it+ADV+PREP

Az *Oxford* (2001) szótár a kettőt kombinálja a következőképpen:

<i>pick sy up, pick up sy</i>	v+n/pron+a	v+adv+n
<i>look after sy/sth</i>	v+prep	
<i>run up against sth/sy</i>	v+adv+prep	
<i>take sth out on sy</i>	v+n/pron+adv+prep	v+it+adv+prep

Hasznos információkkal szolgál az *Oxford* (2001) és a *Macmillan* (2005) szótár *Study pages*, illetve *Language study* című része is, amelyet a szerkesztők a szótár közepén helyeztek el. A *Macmillan* (2005) szótárban itt közzétett tanulmányok a frazális igék elsajátítását érintő olyan témákkal foglalkoznak, mint a frazális igék szintaktikai viselkedése, a metaforák és a frazális igék, a frazális igék és a belőlük képzett főnevek és melléknevek, a tanuló és a frazális igék, a frazális igék kiejtése, valamint az új frazális igék. Az *Oxford* (2001) szótár ezeken kívül a frazális igék tanulásához hasznos tippeket is ad a nyelvtanulóknak, valamint konkrét feladatok kapcsán gyakoroltatja a sport, környezetvédelem, számítástechnika, üzleti élet, az újságnyelv, a köznyelv és az írott nyelv témaköreiben előforduló frazális igéket.

Végül, de nem utolsó sorban említést érdemel a *Macmillan Phrasal Verbs Plus* (2005) szótárban található mintegy 100 szellemes kép, amelyek még inkább segítik a jelentés elsajátítását.

4. Összegzés

Összességében tehát mindhárom fent említett frazális igei szótárról – *Oxford Phrasal Verbs* (2001), *Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs* (2002), *Macmillan Phrasal Verbs Plus* (2005) – elmondhatjuk, hogy a mai nyelvállapotot tükröző, korszerű címszóállományt tartalmaznak, és mindemellett könnyen használható, áttekinthető, világos szerkezettel rendelkeznek. Bőséges példaanyaguk, a jelentéseket feltáró, könnyen érthető definícióik és nyelvtani információik alapján minden bizonnyal állíthatjuk, hogy az angol frazális igék eredményes tanulásának és tanításának nélkülözhetetlen eszközei. Felhasználóik mindent megkaphatnak ezektől a szótáraktól, ami egy korszerű, igényes szótártól elvárható.

FORRÁSOK

- McArthur, Tom – Atkins, Beryl (1974): *Dictionary of Phrasal Verbs and Their Idioms*. London: Collins.
- Cowie, A. P. – Mackin, R. (1975): *Oxford Dictionary of Current Idiomatic English Volume 1: Verbs with Prepositions & Particles*. London: Oxford University Press.
- (1993): *Oxford Dictionary of Phrasal Verbs*. Oxford: Oxford University Press.
- (2001): *Oxford Phrasal Verbs Dictionary for Learners of English*. Oxford: Oxford University Press.
- Courtney, Rosemary (1983): *Longman Dictionary of Phrasal Verbs*. Harlow: Longman.
- Davidson, George W. (1982): *Chambers Phrasal Verbs*. Edinburgh: Chambers.
- Cullen K. – Sargeant, H. (1996): *Chambers Dictionary of Phrasal Verbs*. Edinburgh: Chambers Harrap Publishers Ltd.
- Johnson, Samuel (1775): *A Dictionary of the English Language*. (Repr. 1983.) London: Times Books.
- Pye, Glennis (1997): *Cambridge International Dictionary of Phrasal Verbs*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rundell, Michael (2005): *Macmillan Phrasal Verbs Plus*. Oxford: Bloomsbury Publishing Plc.
- Sinclair, John (1989/2002): *Collins Cobuild Dictionary of Phrasal Verbs*. Glasgow: Harper Collins Publishers.
- www.usingenglish.com *What's new – Phrasal Verbs*

MELLÉKLET

